

Denique, si hæc aliquibus non probantur, admitti potest, honoris gratia Paulum a dexteris Petri in signis et imaginibus collocari, cujus honoris causæ tres potentissimum esse videntur.

Prima, quoniam plus ipse videtur Ecclesiæ profuisse, quam Petrus: plures enim ex Gentibus ad Christi Fidem adduxit: plures provincias summo cum labore peragravit: plura scripta eaque utilissima nobis reliquit.

Ecclesia vero in colenda Sanctorum memoria, non tam respicit gradum honoris quem habuerunt in terris, quam utilitatis quam posteris attulerunt: cum enim gratitudinis causa eos honoret, illis majorem cultum deferat, quibus plus debet. Certe Stephanus et Laurentius Diaconi tantum erant, quorum ille S. Jacobo Episcopo et Apostolo, iste S. Sixto summo Pontifici ministravit; et tamen Ecclesia magis honorat Stephanum quam Jacobum, et Laurentium quam Sixtum, quia clarissima horum Diaconorum martyria toti Ecclesiæ mirabiliter præluxerunt: magis autem Stephanum et Laurentium ab Ecclesia honorari quam Jacobum et Sixtum, vel ex eo perspicitur, quod illorum dies natales octavas habent, istorum non habent.

Pari ratione S. Hieronymus et S. Thomas Aquinas simplices Presbyteri fuerunt: Antonius, Benedictus, Franciscus, ne Presbyteri quidem; et tamen ab Ecclesia, quod ad cultum attinet, multis sanctis Episcopis, et Martyribus, et summis etiam Pontificibus præponuntur, quoniam illi scriptis libris, isti Ordinum religiosorum institutione plurimum Ecclesiæ profuerunt.

Alteratio ratio est, quia Paulus Doctor Gentium præcipue fuit, Petrus Judæorum; ut igitur significaret Ecclesia, Gentiles Judæis tandem antepositos esse, ab eo qui dixit: *Major serviet minori*, Paulum anteposuit Petro.

Tertia ratio esse potest, quoniam Petrus a Christo vocatus fuit, adhuc mortali et quodammodo in sinistris constituto: Paulus autem de cælo vocatus est a Christo immortalis, et regnante ac sedente ad dexteram Patris. Atque hanc rationem attingunt etiam Petrus Damiani in epist. ad Desider. quam de hac ipsa questione scripsit, Innocentius III. in serm. de Evangel., et S. Thomas lect. 1. in epist. ad Galat.

Addit Petrus Damiani et quartam rationem, quia videlicet Paulus de tribu Benjamin

erat, et in ipso Benjamin demonstratus, ac typice expressus in Scripturis: porro Benjamin, etsi postremus erat inter fratres suos, tamen et a patre filius dexterae est appellatus, et a Joseph omnibus fratribus antepositus. Vide in Genes. cap. XXXV et XLII.

CAPUT XXVIII.

Refellit objectio ex quindecim peccatis S. Petri a Magdeburgensibus concinnata.

Argumentum postremum sumitur ab horrendis lapsibus S. Petri, quos Magdeburgenses enumerant Centur. I, lib. II, cap. 10, col. 558, 639, 560. atque eos dicunt non sine consilio Spiritus sancti memoriæ traditos, ne Petro nimium tribueretur, id quod posterioribus sæculis futurum esse Deus prævidit.

Primum lapsum esse volunt, quod Math. XIV Petrus ex curiositate, ut ipsi dicunt, petierit a Domino, ut evocaretur in mare; ideoque postea punitus sit, et in majora inciderit peccata, nempe in dubitationem.

Respondeo: nullum in hac re Petri esse peccatum, sed contra potius singularem Fidem. Nam si peccasset Petrus petendo, ut evocaretur in mare, non obtinisset quod petiit: non enim miracula Dei cooperantur peccatis nostris. Quare Maximus serm. 1. de Nat. Apostol. « Hic est, inquit, Petrus, quem Christi esse confidentissimum, subjecta vestigijs ejus maria probaverunt. Nam a Domino suo novos sibi dari in fluctibus gressus; ut fidelis poposcit, et ut dilectus emeruit. Qui ob id solum trepidasse visus est, ut fragilitas humana cognosceret, quanta esset inter dominum servumque distantia. » Et infra: « Vere beata Petri, et dum trepidat, mirabilis fides, quem nec perurgentis periculi potuit turbare formido. Clamando enim dum mergitur, Domine libera me, de se diffusus est, non de Domino dubitavit, ne quis ergo timorem hunc gloriosissimi Petri ducat in vitium, etc. »

Secundo ponunt quod Math. XVI Petrus dixerit Christo: *Abiit a te Domine, non erit*

tibi hoc (1). Quibus verbis fecerunt, inquit Magdeburgenses, et horrendam lapsum commisit. Et infra: « Hisce verbis horrendus lapsus describitur, quo quidem æternam meruisset damnationem, nisi ex ingenti misericordia esset retractus. Nec dubium est, quin serio tantum peccatum fuerit deprecatus. »

Respondeo: longe aliter hoc factum B. Hieronymus æstimavit: nam in cap. XIV Math.: « In omnibus locis, inquit, ardentissimæ Fidei invenitur Petrus. Interrogatis discipulis, quem homines dicerent Jesum; Dei Filium confitetur: volentem ad passionem pergere: prohibet; et licet erret in sensu, tamen non errat in affectu. » Et in cap. XVI: « Mihi, inquit, hic error Apostolicus, et de pietatis affectu veniens, nunquam incentivum Diaboli videbitur. »

Tertio ponunt quod ait Petrus Mat. XVII: *Domine bonum est nos hic esse, si vis faciamus hic tria tabernacula etc.* (2) « Peccabat, inquit, Petrus, quod extra verbum Dei memoriam istius rei cultumque cogitaret insistere: imo et voce Patris cælestis ista superstitione Petri castigatur. »

Respondeo: quod Petrus nullo modo peccaverit, patet ex Marc. cap. IX qui ait: *Nesciebat quid diceret, erant enim timore exterriti* (3). Itaque Petrus raptus erat quodammodo extra se, cum ea dixit, et licet in tali excessu mentis errare potuerit, certe peccare nullo modo potuit. Imo docet Chrysostomus in hunc locum, ex maximo fervore Petri hæc verba procedere: « Vides, inquit, quanto Christi fervore incendebatur, non enim querere debes, quam prudenter hortabatur, sed quam fervens charitate Christi, quamque inflammatus esset. »

Mirum est præterea, unde novum cultum in memoriam transfigurationis, et superstitionem offecerint Magdeburgenses, cum Petrus clare dicat: *Bonum est nos hic esse; et proinde tabernacula non in memoriam rei præterite, sed ad presentem habitationem cum Christo glorioso erigere voluerit.* Unde Leo in serm. de Transfig., dicit, bonum fuisse, quod Petrus petebat, sed minus ordinatum, quia nondum tempus erat adipiscendæ gloriæ illius. Nec tamen peccavit in petenda gloria ante tempus, quia nesciebat quid diceret.

Quartum lapsum id eo ponunt, quod Petrus unus fuerit, et forte non postremus ex numero illorum, qui agitabant questionem, quis eorum futurus esset maximus; quam insectiam et ambitionem Christus gravi oratione retundere cogitur, Math. XVIII.

At Scriptura nusquam dicit, in eo numero fuisse Petrum: Patres autem in cap. XVIII Math., Origenes, Chrysostomus, Hieronymus, et alii diserite docent: non Petrum, sed alios discipulos eam questionem movisse, quia suspicabantur, Petrum omnibus antependendum; et hoc ipsum ex Evangelio colligitur. Nam cum dixisset Math. cap. XVII extremo, Petrum esse missum ad mare; subjungit initio cap. XVIII: *In illa hora accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes: quis putas major est?* (4) Quibus verbis indicat, absente Petro, questionem illam fuisse motam: siquidem in illa hora qua Petrus ad mare amandatus fuerat, discipuli cæteri Dominum adierant.

Quintum lapsum esse volunt, quod Math. XVIII Petrus restringere voluerit remissionem peccatorum ad numerum septenarium, dicens: *Quoties peccabit in me frater meus, et dimittam ei? usque septies?* (5) Nugæ sunt pueriles: nec enim Petrus restringere voluit, sed interrogat præceptorem suum.

Sextum lapsum in eo constituunt, quod Math. XIX Petrus eruperit in illa verba: *Ecce nos reliquimus omnia, quid ergo erit nobis?* (6) Ubi videtur somniasse carnalia quædampremia, et arroganter etiam locutus. Sed audi Chrysostomi Commentarium: « Non ambitione, inquit, aut inani gloria; verum ut pauperum plebem introducat, hæc dicit. » Ipse quoque Dominus non Petrum arguit tanquam peccantem, sed ei maxima premia pollicetur.

Septimum lapsum numerant, quod Petrus Jo. XIII dixerit: *Non lavabis mihi pedes in æternum* (7). « Petrus, inquit, inscitia quadam et prava devotione negat se admissurum, ut Christus sibi pedes lavet. »

Respondeo: longe aliter SS. Patres de actis Petri judicant. Augustinus in hunc locum dicit, Petrum id fecisse recusando, quod quilibet alius Apostolorum fecisset. Chrysostomus in hunc locum: « Non parvi, inquit, amoris et reverentiæ argumentum fuit. » Et infra: « Ob nimiam, inquit, dilectionem ita

(1) Math. XVI, 22. — (2) Math. XVII, 4. — (3) Marc. IX, 5. — (4) Math. XVIII, 1. — (5) Math. XVIII, 21. — (6) Math. XIX, 27. — (7) Joan. XIII, 8.

locutus est.» Item : « In recusando vehementer Petrus, in permittendo vehementior, utrumque ex amore. » Basilus in serm. de jud. Dei qui moralibus præponitur, de hac re loquens : « Nullius, inquit, peccati, nullius contemptus significationem dedit, verum potius excellenti erga Dominum honore usus est, et convenientem servo ac discipulo reverentiam ostendit. » Cyrillus lib. IX, cap. 4. in Jo. : « Jure, inquit, tantæ rei pondus fidelis discipulus pertimuit, et solite sibi usus reverentiæ fructu, recusavit. »

Octavum lapsum esse volunt, quod Petrus dixerit : *Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo*, Matth. XXVI (1), videtur enim mendacii arguere voluisse Dominum, qui eum negaturum esse prædixerat.

Sed audi Hieronymum in hunc locum : « Non est, inquit, temeritas, neque mendacium, sed fides est Apostoli Petri, et ardens affectus erga Salvatorem. » Audi Chrysostomum : « Unde, inquit, id tibi accedit? Ex multo certe amore, et multa voluntate. » Itaque aut nullus hic lapsus fuit, aut amoris et pietatis excessus fuit.

Nonum in eo ponunt, quod in horto jussus vigilare obdormierit. Sed excusat eum et Apostolos cæteros Evangelista dicens : *Erant enim oculi eorum gravati*. Et sane cum ad nullam noctem vigilassent, non video, cur tam grave peccatum fuerit a somno superari.

Decimum lapsum numerant, quod Matth. XXVI Petrus Malcho auriculam absciderit : « Contra Christi interdictum, inquit, gladio utitur, temerario et impio conatu auriculam Malcho Pontificis ministro amputans. » Et infra : « Violenta vi Dei consilium in Scriptura prædictum, quantum quidem in ipso est, conatur impedire. »

At in primis mendacium est, quod contra Christi interdictum Petrus gladio sit usus. Nihil enim Dominus prædixerat de gladii usu, præter id quod habetur Luc. XXII : *Qui non habet, vendat tunicam, et emat gladium* (2). Et eum discipuli dicerent : *Ecce duo gladii hic* ; respondet Christus : *Satis est, id est, sufficienti gladii duo*. Quibus verbis etsi revera non præcipiebat ut gladio uterentur, tamen multo minus prohibebat.

Et quamquam Petri factum Dominus postea improbavit, quia non egebat illa defensione : tamen animum Petri nec Dominus

reprehendit, et SS. Patres etiam laudant. Chrysostomus hom. 85. in Matth. « Tu, inquit, discipuli amorem pium et humilitatem considera. Alterum enim, id est, ferre Malchum, ex diligendi fervore : alterum, id est, reponere gladium in vaginam ex obedientia fecerat. » Cyrillus lib. IX, cap. 35. in Jo. : « Intentio, inquit, Petri, qui gladium adversus hostes accepit, a mandato legis non fuit aliena. » Ambrosius in cap. XXII Lucæ : « Petrus, inquit, eruditus in lege, promptus affectu, qui sciret, Phinees reputatum ad justitiam, quod sacrilegos peremisset, percussit Principis servum. »

Blasphemum ergo est, quod dicunt Magdeburgenses, Petrum impio conatu id fecisse, et violenter impedire voluisse Dei consilium. Non enim ex odio contra consilium Dei, sed ex amore in Magistrum suum, defensionem illam parabat.

Undecimo, ponunt negationem Petri, quam magnum peccatum fuisse non negamus, sed tantum abest, ut hoc peccatum obisset Primatui, ut potius eum confirmet; sic enim ait Greg. hom. 21. in Evang. : « Considerandum, inquit, nobis est, cur omnipotens Deus eum, quem cunctæ Ecclesiæ præferre disposuerat, ancillæ vocem pertimescere, et seipsum negare permisit. Quod nimirum magnæ actum esse pietatis dispensatione cognoscimus, ut is qui futurus erat Pastor Ecclesiæ, in sua culpa discederet, qualiter aliis misereri debuisset. »

Duodecimum lapsum faciunt quod comprehenso Domino a Judæis, præclarus et animosus ille heros Petrus fugam arripuerit.

At primum non id solus Petrus fecit, sed, ut ait Matthæus cap. XXVI : *Discipuli omnes relicto eo fugerunt*. (3) Deinde Petrus etsi initio fugit, tamen mox rediit : *Et sequebatur eum a longe*, ut ibidem legimus. Adde ultimo, quod nullum in hac fuga peccatum inesse videtur. Nam si Dominum sequi debuissent, vel ut eum defenderent, vel ut se morti objicerent sequi debuissent : at jam intellexerant, Dominum nolle defensionem ullam pro se fieri; nec tenebantur se morti objicere, quin potius mandatum acceperant fugiendi : *Cum vos, inquit Dominus Matth. X, persequantur in civitate una, fugite in aliam*. (4)

Decimumtertium lapsum esse volunt, quod post resurrectionem Domini, cum Petrus magno ardere ad sepulcrum cucurrisset, non

dum tamen articulum resurrectionis recte percepit, ut Joannes significat, cap. XX. Sed ibidem Joannes se ipse ac Petrum simul defendit ab ista criminatione, cum ait : *Non dum sciebant Scripturas, quia oporteret eum resurgere a mortuis*. (1) Itaque ignoratione quadam laborabat Petrus eo tempore, sed absque culpa sua : nec enim ex illis erat, qui nolunt intelligere, ut bene agant, sed simpliciter ignorabat.

Decimumquartum lapsum in eo ponunt, quod Jo. XXI. curiose de Joanne quasierit; *Hic autem quid*. (2) Nam a Domino reprehensus audivit : *Quid ad te? tu me sequere*. Cæterum ista si curiositas dicenda est, venia dignissima est : nam, ut in hunc locum scribit Chrysostomus, ex nimia charitate Petri erga Joannem profecta est. Existimabat enim Petrus Joannem cupere, sed non aude- re de se interrogare; propterea ut illi gratificaretur, Dominum interrogavit.

Postremum lapsum in eo constituunt, quod Antiochiæ non ambulaverit ad veritatem Evangelii; et ideo merito a Paulo fuerit reprehensus. In quo peccato referendo satis aperte majores suos imitantur, Marcionem videlicet hæresiarcham, et apostatam Julianum, qui gravissimi peccati a Paulo notatum et reprehensum Petrum fuisse dicebant; quorum calumnias jam olim refutarunt Tertullianus lib. IV ad Marcionem et Cyrillus lib. IX. in Julian. Res autem ita se habet.

Apostolus Petrus cum Antiochiæ degeret, Christiana libertate cum gentibus cibum capiebat : a supervenerunt interim Judæi quidam a Jacobo Apostolo ad Petrum missi. Tum Petrus cogitare cepit, vix posse se offensione, aut Gentilium, aut Judæorum evadere : nam si pergeret cum gentibus cibum capere ; sine dubio Judæos offenderet, qui adhuc infirmi in Fide eum essent, nondum

sibi persuadere potuerant, licere Judæis cibis gœtium uti : sin autem segregaret se a gentibus et seorsim cum Judæis cibum sumeret : in offensionem gentilium incurreret, quippe qui aut Petri levitatem arguerent, aut exemplo tanti viri ipsi quoque judaizare inciperent. Itaque in hac fluctuatione animi B. Apostolus id elegit, quod minus malum putavit, ut videlicet quia Judæorum præcipue Apostolus erat, Gentiles potius, quam Judæos offenderet. Paulus autem electionem illam improbat, et Petrum satis acriter reprehendit.

Jam hoc Petri factum Græci Patres omni peccato vacare volunt, ut patet ex Comment. eorum in cap. II ad Galat. et Græcis subscript S. Hieronymus, tum in Comment. ejusd. epist., tum in epist. 89. ad August. perique autem latinorum peccatum aliquod in hoc Petri facto agnoscunt, ut Tertullianus lib. 3. in Marcion., Cyprianus in epist. ad Quintum, Ambrosius in cap. II. ad Galat. Augustinus in epist. ad Hierony. 8, 9, et 19. Gregorius lib. XXVIII. Moral. cap. 42, et alii nonnulli.

Cæterum, sine dubio peccatum illud, aut veniale, ac levissimum fuit, aut etiam solum materialiter peccatum fuit, id est, erratum quoddam, sed absque ulla Petri culpa : siquidem certum est, eum optimo animo fecisse quod fecit.

Quod autem erraverit in eligendo, causa fuit, aut aliqua inconsideratio; et tunc peccatum fuit veniale, aut defectus luminis, et ignoratio quedam involuntaria; et tunc nulla culpa sua id fecit. Credibile autem est divinam providentiam id egisse, ut in eo negotio magis illustraretur Pauli, quam Petri mens, ut exemplum utilissimum haberemus, tam libertatis in Paulo, quam patientiæ et humilitatis in Petro.

(1) Joan. XX, 9. — (2) Joan. XXI, 21.

(1) Matth. XXVI, 35. — (2) Luc. XXII, 36. — (3) Matth. XXVI, 56. — (4) Matth. X, 23.